

Kisebbségi
önkormányzati
választások
2006/2007

a **Barátság** melléklete

2006. november 15.

Kérdések és válaszok

Dr. Buzál Attila rovata

• *Hogyan kezdje meg munkáját az újonnan megválasztott helyi kisebbségi önkormányzat, miután letette képviselői esküjét és megválasztotta tisztségviselőit az öt fős testület?*

A települési kisebbségi önkormányzat testületének alakuló ülését a helyi választási bizottság elnöke a választást követő 15 napon belülre hívja össze.

A törvény szövege nem egészen pontos, tehát nem fejt ki, mit ért a választást követő 15 napon, ezért álláspontom az, hogy a 15 napos határidőt 2006. október 2. napjától kell számolni és nem a választási eredmény jogerős megállapításától. Ebből következik, hogy az alakuló üléseket legkésőbb 2006. október 17. napjáig kell összehívni.

Az alakuló ülést a legidősebb települési kisebbségi önkormányzati képviselő, mint korelnök vezeti. Nem helyes tehát az a gyakorlat, hogy a legtöbb szavazatot kapott képviselő, vagy a korábbi elnök vezeti az alakuló ülést.

A települési kisebbségi önkormányzati képviselő az alakuló ülésen, anyanyelvén, magyarul, illetőleg mindkét nyelven is leteheti az esküt. *Az eskü letételéig a települési kisebbségi önkormányzati képviselő a jogait nem gyakorolhatja.*

A települési kisebbségi önkormányzati testület képviselőinek száma öt fő. Álláspontom szerint a testület megalakulásának nem akadálya az, ha nem mind az öt képviselő vesz részt az alakuló ülésen, vagy esetleg lemond az alakuló ülés előtt a mandátumáról. Csak arra kell figyelni, hogy a kisebbségi önkormányzat képviselőtestületének létszáma a működőképességének határa alá (vagyis három fő alá) ne csökkenjen.

A települési kisebbségi önkormányzat alakuló ülésen a testület a tagjai közül társadalmi megbízatású elnököt, az elnök helyettesítésére, munkájának segítésére, társadalmi megbízatású elnökhelyettest választ. A szervezeti és működési szabályzat megalkotásáról vagy felülvizsgálatáról, módosításáról az alakuló ülést követő három hónapon belül kell dönteni.

Tehát ha újonnan alakuló kisebbségi önkormányzatról van szó, SzMSz-t kell alkotni, ha már korábban működő önkormányzatról, akkor felül kell vizsgálni az SzMSz-t.

A kisebbségi önkormányzat lehetőleg éves munkaterv alapján folytassa tevékenységét. A munkatervben meg lehet határozni azokat a kérdéseket, amelyekkel az adott évben a kisebbségi önkormányzat foglalkozni kíván, illetve meg lehet határozni a prioritásokat. Véleményem szerint külön figyelmet érdemelnek *a kisebbségi oktatást folytató ún. kisebbségi intézmények, melyekkel a kisebbségi önkormányzatnak kiemelten kell foglalkozniuk.*

Az őszi munka egyik legfontosabb eleme a jövő évi költ-

ségvetés előkészítése. A kisebbségi önkormányzatnak 2006. november 30. napjáig kell megalkotnia költségvetési koncepcióját, mely alapján a 2007. évi költségvetési határozat elkészül. Fontos, hogy a költségvetési koncepciót egyeztessék a kisebbségi önkormányzati testületek a települési önkormányzat költségvetési koncepcióját előterjesztő polgármesterrel. A költségvetési koncepciónak tartalmaznia kell a kisebbségi önkormányzat által tervezni kívánt bevételek és kiadásokat, illetve az általa megvalósítani kívánt elképzelésekhez rendelt pénzeszközöket.

Sajnos jelenleg még nem áll rendelkezésemre adat arra vonatkozóan, hogy a települési kisebbségi önkormányzat jövő évi állami támogatása mekkora lesz.

• *Az elmúlt időszakban több kérdés is érkezett arra vonatkozóan, hogy a kisebbségi önkormányzat elnöke lehet-e tagja vagy elnöke a települési önkormányzat által létrehozott bizottságnak?*

Ezzel kapcsolatban a helyi önkormányzatokról szóló törvény ad eligazítást.

A helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvény 24. § (1) bekezdése szerint a (települési önkormányzat – beszúrás tőlem dr. B. A.) bizottsági elnökét és tagjainak több mint a felét a települési képviselők közül kell választani. A polgármester, az alpolgármester, a települési kisebbségi önkormányzat elnöke, a képviselő-testület hivatalának dolgozója, nem lehet a bizottság elnöke vagy tagja.

• *Készüljenek-e már most tudatosan a kisebbségi képviselők és a jelölőszervezetek a 2007. évi márciusi megyei és országos választásokra? Mit kell tudni a megyei, eddig nem létezett középszintű testületekről? Mit jelent a listaállítás, ki állíthat listát, kik szavaznak rá és hányan kerülhetnek be a testületbe?*

A jövő év márciusában kerül lebonyolításra a megyei/fővárosi és az országos kisebbségi önkormányzati választás..

Ezen választásokon választó és választható a települési önkormányzati választásokon mandátumhoz jutott települési kisebbségi önkormányzati képviselő. Tehát minden településen (fővárosi kerületben, megyei jogú városban) legfeljebb öt fő fog szavazni a kilencfős megyei/fővárosi kisebbségi önkormányzatra, illetve az országos önkormányzatra. Az országos kisebbségi önkormányzat közgyűlésének létszámát a törvény a megalakult települési önkormányzatok számához köti.

Például: A Magyarországi Németek Országos Önkormányzata közgyűlésének létszáma 53 fős lesz, az Országos Cigány Önkormányzat közgyűlésének

létszáma szintén 53 fős lesz, mert várhatóan több mint 200 települési kisebbségi önkormányzatuk alakul meg, az Országos Horvát Önkormányzat közgyűlésének létszáma pedig várhatóan 39 fős lesz, hiszen a várhatóan megalakuló horvát kisebbségi önkormányzatok száma 100 és 200 között lesz. A bolgár közösség legfőbb képviseleti szervének létszáma feltehetően 25 fős lesz, miután 38 településen volt érvényes és eredményes a bolgár kisebbségi önkormányzati választás.

A megyei/fővárosi illetve az országos kisebbségi önkormányzati választásokon az a jelölő szervezet állíthat listát, amely a megyében/fővárosban illetve országosan a megválasztott kisebbségi önkormányzati képviselők legalább 10%-ával rendelkezik. A jelölő szervezet listájára azok a választópolgárok kerülhetnek, akiket a 2006. október 1. napján tartott települési kisebbségi önkormányzati választásokon kisebbségi önkormányzati képviselőnek választottak. Az, hogy mely szervezet listájára kerülhetnek fel, a jelölőszervezet döntésén múlik.

A választáson – mindkét szinten – (közép illetve országos szint) a listák versenyeznek egymással. A listák egy, a választási törvényben meghatározott számítási mód szerint jutnak mandátumhoz.

- *Hogyan működik a középszint? Ki finanszírozza a tevékenységüket, hol lesznek elhelyezve, mi lesz a feladatuk? Mi a különbség – közjogi értelemben – a helyi és a megyei kisebbségi önkormányzatok, a megyei önkormányzatok, ill. azok elődjei, a megyei önkormányzatok szövetségei között?*

A területi (fővárosi/megyei) kisebbségi önkormányzat hatáskörei a következők:

1. Véleményt nyilvánít az általa képviselt kisebbséget e minőségében érintő megyei (fővárosi) önkormányzati rendeletek tervezetéről.

2. Közreműködik az általa képviselt kisebbségek középfokú kisebbségi oktatása terén a hatáskörrel és illetékességgel rendelkező állami szervek szakmai ellenőrzésében, a közoktatási törvényben szabályozott módon.

3. Kezdeményezheti a megyei vagy fővárosi önkormányzatnak a nemzeti és etnikai kisebbségi kollégiumi ellátásra, középiskolai és szakiskolai ellátásra vonatkozó feladat- és hatásköre átadását.

4. Kezdeményezheti a községi, fővárosi kerületi, városi helyi önkormányzatnak a nemzeti és etnikai kisebbségi kollégiumi ellátásra, középiskolai és szakiskolai ellátásra vonatkozó feladat- és hatásköre átadását.

5. Területi kisebbségi önkormányzatok társulása révén körzeti jellegű kisebbségi közszolgáltatás megszervezését vállalhatja, ha az megfelel a helyi önkormányzatokról szóló törvény rendelkezésének.

A megyei/fővárosi önkormányzatok finanszírozása hasonló módon fog működni a települési kisebbségi önkormányzatokéhoz. Egyfelől a központi költségvetésből, másfelől az adott megyei/fővárosi közgyűléstől kapnak majd támogatást.

A területi kisebbségi önkormányzat maga határozza meg saját hatáskörben a székhelyét.

A területi önkormányzat a területi kisebbségi önkormányzat részére biztosítja – a területi önkormányzat szervezeti és működési szabályzatában rögzített módon – a területi kisebbségi önkormányzat testületi működésének feltételeit. A végrehajtásról a megyei/fővárosi közgyűlés hivatala gondoskodik. A testületi működés feltételeinek biztosításán, az ezzel kapcsolatos teendőknél értendő különösen:

- a) a testületi működéshez igazodó helyiséghasználat biztosítása,

- b) a postai, kézbesítési, gépelési, sokszorosítási feladatok ellátása és az ezzel járó költségek viselése.

Az egyes kisebbségi önkormányzatok között alafölrendeltségi viszony nincs. Közjogi értelemben tehát az egyes kisebbségi önkormányzatok – működjenek azok különböző szinteken – egyenrangúak. Ugyanakkor az egyes kisebbségi önkormányzatok kötelezettségei eltérőek lehetnek. Az egyes kisebbségek által létrehozott megyei szövetségek jogi értelemben nem tekinthetőek a megyei/fővárosi kisebbségi önkormányzatok jogelődjének.

- *Egy időben választunk megyei és országos önkormányzatokat? Hogyan? Hol? Listá(k)ra szavazunk? Hány fős listákat állítunk?*

A fentiekben már érintettem a jövő évi megyei illetve országos kisebbségi választásokat. A két önkormányzati szint megválasztására egy napon, egy időben kerül sor. Minden megválasztott települési önkormányzati képviselő a lakóhelyén fog szavazni. Érvényesen minden elektor csak egy területi és csak egy országos listára szavazhat. (Tehát két szavazólapot fog kapni.) A listákon legalább annyi képviselő lesz, ahány képviselő megválasztható az adott testületbe.

- *A helyi kisebbségi önkormányzat elnöke tanácskozási joggal vesz részt a testület ülésein. Az elnök tanácsnok lesz? Mi van ott, ahol nincs tanácsnoki intézményi rendszer, mondjuk például egy kis településen?*

A települési kisebbségi önkormányzat elnöke az adott kisebbség szószólójává válik. Ez azt jelenti, hogy a települési önkormányzati üléseken tanácskozási joggal vesz részt. A továbbiakban a szószóló, tehát az elnök jogosítványait mutatom be:

- a) ha nem települési önkormányzati képviselő, jogosult tanácskozási joggal részt venni a képviselő-testület, bármely bizottság kisebbséget érintő napi-rendjének tárgyalásán, ideértve a zárt üléseket is;

- b) javasolhatja a polgármesternek, a bizottság elnökének, a képviselő-testület, a bizottság feladatkörébe tartozó – a kisebbségek helyzetét érintő – ügy megtárgyalását; ezen pontban meghatározott kezdeményezés alapján a polgármester, a bizottság elnöke köteles a szószóló javaslatát a képviselő-testület, a bizottság legközelebbi ülése elé terjeszteni. A képviselő-testület, a bizottság dönt a kérdés napirendre tűzéséről, valamint az előkészítés módjáról.

c) kezdeményezheti, hogy a képviselő-testület vizsgálja felül bizottságának a kisebbségek helyzetét érintő döntését;

d) felvilágosítást kérhet a képviselő-testület, a bizottság ülésén a polgármestertől, a jegyzőtől, a bizottság elnökétől a kisebbség helyzetét érintő, önkormányzati hatáskörbe tartozó ügyekben;

e) feladata ellátásához szükséges tájékoztatást kérhet, ügyviteli közreműködést igényelhet a polgármestertől, a jegyzőtől;

f) kezdeményezheti a polgármester, a jegyző, a hatáskörrel rendelkező ügyintéző intézkedését, a kisebbséget e minőségében érintő ügyekben;

g) kezdeményezheti, hogy a képviselő-testület a kisebbség helyzetével összefüggő ügyben hatáskörrel rendelkező szervhez forduljon.

Ha a szószóló a képviselő-testület, a bizottság ülésén kér felvilágosítást a polgármestertől, a jegyzőtől, a bizottság elnökétől, részére az ülésen vagy legkésőbb az üléstől számított 15 napon belül – írásban – érdemi választ kell adni.

A szószóló hozzászólását – kérelmére – a képviselő-testület, a bizottság üléséről készült jegyzőkönyvben rögzíteni, illetve – ha hozzászólását írásban benyújtotta – a jegyzőkönyvhöz csatolni kell.

A szószólót – kérelmére – a feladatainak ellátásához szükséges időtartamra munkáltatója köteles a munkavégzés alól felmenteni. Az emiatt kiesett jövedelmét a képviselő-testület téríti meg. E jövedelem alapján a szószóló társadalombiztosítási ellátásra is jogosult.

A szószóló e megbízatása ellátásáért külön tiszteletdíjra nem jogosult, rá egyebekben a tanácsnokra vonatkozó költségterítést, juttatást szabályozó rendelkezéseket kell alkalmazni. Ez a rendelkezés azt jelenti, hogy amennyiben az adott településen van tanácsnoki intézmény, a szószólót (elnököt) megilleti a tanácsnokra vonatkozó juttatás. Ha ilyen nincs, a szószóló (elnök) sem jogosult külön juttatásra.

A szószóló e megbízatása ellátásáért külön tiszteletdíjra nem jogosult, rá egyebekben a tanácsnokra vonatkozó költségterítést, juttatást szabályozó rendelkezéseket kell alkalmazni. Ez a rendelkezés azt jelenti, hogy amennyiben az adott településen van tanácsnoki intézmény, a szószólót (elnököt) megilleti a tanácsnokra vonatkozó juttatás. Ha ilyen nincs, a szószóló (elnök) sem jogosult külön juttatásra.

Megválasztott helyi kisebbségi önkormányzatok száma 2002-ben és 2006-ban

	bolgár		cigány		görög		horvát		lengyel		német		örömi		román		ruszin		szerb		szlovák		szlovén		ukrán		összesen		
	2002	2006	2002	2006	2002	2006	2002	2006	2002	2006	2002	2006	2002	2006	2002	2006	2002	2006	2002	2006	2002	2006	2002	2006	2002	2006	2002	2006	
Budapest	21	21	22	20	19	20	18	17	15	16	23	22	16	20	18	15	15	16	16	14	14	14	14	2	1	4	6	203	202
Bács-Kiskun			34	44			11	13			23	25							3	2	3	3					74	87	
Baranya	1	1	112	135	1	2	31	33	1	1	85	96					1	1	4	4					2	2	238	275	
Békés			25	32					1	1	8	8			12	13			1	1	17	17					64	72	
BAZ	2	2	152	144	1	1	2	1	12	12	9	10	3	2		1	9	17			17	13	1		1	5	209	208	
Csongrád		1	16	17	1	2	1	1	1	1	2	2	1	1	5	5			4	4	3	3			1	1	35	38	
Fejér			19	18	1	2	2	3	3	2	16	15	1	1					1	3	3	2	2	1	1		1	48	49
GyMS	1	1	17	20	1	0	8	10	1	1	11	15	1	1									1	1			41	49	
Hajdú-Bihar	1	1	44	51								2	1	1	9	11			1	0							56	66	
Heves			61	62	1	1			1	1	1	2						3				2	2				66	71	
JNSz			39	43					1	1																	40	44	
Kom-Eszk.		1	13	15	1	1			3	3	20	22	1	1				2			9	10			1	1	48	56	
Nógrád			59	81							2	2						1			20	21					81	105	
Pest	3	10	70	65	3	5	4	4	4	4	37	44	2	1		1	5	6	10	11	24	28			1	1	163	180	
Somogy			62	82			6	10	1	1	5	6	1														75	99	
SzSzB			106	119					2	1	7	8	1	1			1	5			1	1			1	1	119	136	
Tolna			40	57	1		1				34	37							1	1	1						78	95	
Vas			18	19			11	11		1	10	10												8	8		47	49	
Veszprém	1		32	36			1		4	1	43	48	1	2							1	2				1	1	84	90
Zala			58	58			11	12			4	4	1														74	74	
Összesen	30	38	999	1118	30	34	107	115	50	47	340	378	30	31	44	46	31	52	43	40	114	116	13	11	12	19	1843	2045	

Területi szint:	1	2	1	20	1	1	1	7	1	2	1	11	1	1	3	1	2	1	2	1	6					1		11	57
-----------------	---	---	---	----	---	---	---	---	---	---	---	----	---	---	---	---	---	---	---	---	---	--	--	--	--	---	--	----	----

 2002-ben fővárosi önkormányzat alakult
 megyei és fővárosi önkormányzat alakulhat